

ROLA INFORMACJI W SPOŁECZEŃSTWIE WIEDZY

1. Strategia lizbońska.

W marcu 2000 roku, na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie, szefowie rządów krajów członkowskich Unii Europejskiej podjęli decyzję o przeobrażeniu obszaru Unii w najbardziej dynamiczną i konkurencyjną w skali globalnej (świata) gospodarkę opartą na wiedzy¹, która zapewni:

- zrównoważony rozwój,
- poprawę warunków zatrudnienia,
- harmonię społeczną,
- dośnięcie Stanów Zjednoczonych w poziomie rozwoju gospodarczego.

Realizacja tych zadań wymaga, jak ustalono na Posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2002 roku w Barcelonie, zwiększenie nakładów na prace badawczo-rozwojowe do wymiaru 3% Produktu Krajowego Brutto (PKB). W 2002 roku kraje Unii Europejskiej przeznaczyły na ten cel średnio 1,9% PKB² a w Polsce w 2007 planuje się 0,33% PKB (w 1999 było 0,5% PKB)³.

Działania Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej będące konsekwencją decyzji Rady Europejskiej z marca 2000 roku określa się często Strategia Lizbońską, której celem jest między innymi stworzenie Europejskiej Przestrzeni Badawczej (EPB). Równolegle, w wyniku Procesu Bolońskiego tworzony jest Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego⁴. W 2002 Komisja Europejska opracowała dokument określający zadania dla europejskiego systemu edukacyjnego o rok później o roli i miejscu szkolnictwa wyższego w społeczeństwie, nowoczesnej gospodarce i rozwoju wiedzy⁵.

W marcu 2005 roku Rada Europejska dokonała przeglądu poziomu realizacji Strategii Lizbońskiej. Podkreślono, że postawione cele realizowane są opieszale ze znacznym opóźnieniem. W związku z powyższym dokonano redefinicji priorytetu. Za priorytet uznano:

¹ A. Kraśniewska, Proces Boloński: dokąd zmierza Europejskie Szkolnictwo Wyższe, MEiN, Warszawa 2006, s.24

² Tamże s.24.

³ www.nauka.gov.pl 2007.04.12

⁴ www.bologna-bergen2005.no

⁵ Detailed work programme on the follow – up of the objectives of education and training systems In Europa, council of the European Union, 20 Feb 2002 oraz The role of univesitres in Europe of knowledge. Communication from the Commission, European Commission, 5 Feb 2003.

- wzrost gospodarczy
- zwiększenie zatrudnienia.

Budowa EOB i EOSW wymagać będzie stworzenia do 2010 roku około 700 000 nowych miejsc pracy w nauce i szkolnictwie wyższym. Rada Europejska zwróciła się do rządów poszczególnych krajów członkowskich Unii o podjęcie działań, które umożliwiłyby uczelniom wykorzystanie ich potencjału, a szczególnie kapitału ludzkiego w realizacji celów strategii Lizbońskiej i Procesu Bolońskiego, które prowadzą do rozwoju społeczno-ekonomicznego wzrostu gospodarczego krajów Unii Europejskiej⁶. Za podstawowy czynnik wzrostu gospodarczego uznano rozwój wiedzy i zasobów ludzkich warunkujący postęp techniczny. Celowi temu powinny służyć uczelnie i organizacje badawcze.

Zdaniem J.Józwiak⁷ realizacja Strategii Lizbońskiej wymaga jednocześnie rozwoju szkolnictwa wyższego, w tym:

- podniesienie standardów jakości,
- zwiększenia atrakcyjności oferty Europejskiego Obszaru szkolnictwa Wyższego (EOSW),
- ujednoczenia standardów i procedur EOSW,
- standaryzacji wewnątrz Europy,
- powstania europejskich sieci instytucji akredytujących.

Związek między realizacją Procesu Bolońskiego (od 1999r.) i Strategii Lizbońskiej jest oczywisty, szczególnie w szkołach wyższych, gdzie nauka i edukacja idą w parze. Dlatego też wizja Europy Wiedzy obejmuje powiązane z sobą:

- Europejską Przestrzeń Badawczą,
- Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego,
- Europejską Przestrzeń Edukacji,
- Europejską Przestrzeń Kształcenia Ustawicznego,
- Europejską Przestrzeń Kształcenia Zawodowego.

Te powiązane ze sobą przestrzenie i obszary służą ciągłemu powiększaniu wiedzy w integrującej się Europie.

⁶ A. Kraśniewski, Proces Boloński ..., cyt.wyd.s.25.

⁷ J.Józwiak, Standardy i procedury akredytacji, Przykłady rozwiązań w Europie, [w:] materiały II Seminarium „Zarządzanie Jakością Kształcenia w Szkole Wyższej”, UJ, 2007r.

2. Wiedza i organizacja oparta na wiedzy.

Człowiek z reguły chce osiąść wiedzę. Pragnienie wiedzy leży w głębi natury ludzkiej. Człowiek, chce wiedzieć, dąży więc do wiedzy. Dostęp do wiedzy nie jest jednak wszystkim dany. Nie wnikając w przyczyny tego stanu rzeczy, podkreślić należy rolę jaką odgrywa wiedza w życiu poszczególnych ludzi i społeczeństw.

Wiedza dotycząca: rzeczy, faktów, zdarzeń jest warunkiem podejmowania skutecznych i efektywnych działań. W piramidzie epistemologicznej wiedza, będąca sumą informacji powiązanych relacjami, stanowi podstawę mądrości, która nie daje się skonkretyzować, tak jak dane i informacje.

W życiu „potocznym” przez wiedzę rozumie się zbiór doświadczeń i przekazów a w ujęciu filozoficznym – wiedza to zbiór uzasadnionych przekonań. Zdaniem K. Poppera za wiedzę (w ujęciu naukowym) rozumie się zbiór uzasadnionych (empirycznie lub logicznie) matematycznie stwierdzeń, które można poddawać falsyfikacji i krytyce⁸.

Człowiek powinien wiedzieć co wie i czego nie wie. Wówczas może wzbogacać swoją wiedzę, która mu jest niezbędna do podejmowania decyzji. Posiadaną wiedzę możemy zaprezentować posługując się między innymi:

- językiem naturalnym,
- ontologią,
- badaniem danych,
- logiką matematyczną,
- sieciami semantycznymi,
- regułami produkcji,
- grafami koncepcji,
- zbiorami przybliżonymi,
- sieciami neutronowymi,
- ramami i scenariuszami,
- algorytmem genetycznym.

Szczególnie ważne miejsce zajmuje wiedza w organizacji, umożliwia ona bowiem efektywne gospodarowanie i zastosowanie zdolności umysłu i umiejętności ludzkich w tworzeniu wartości dodanej poprzez wykorzystanie baz i hurtowni danych, zasobów w

⁸ M.Maruskiewicz, „Społeczeństwo wiedzy?”, referat wygłoszony na seminarium doktorskim w Instytucie Społeczeństwa Wiedzy, Warszawa, 18.01.2006r.

internetu, informacji, technologii, programów komputerowych, procedur dotyczących: projektowania, produkcji, sprzedaży, eksploatacji, relacji z klientami, potencjału, regulacji prawnych. Wiedza jest ważnym narzędziem w procesie podejmowania decyzji. Musimy pamiętać o tym, że nie ma żadnej namiastki wiedzy, w świecie konkurencji zarządzania, gdzie wymagana jest głęboka wiedza oraz dostrzeganie współzależności różnych zjawisk i procesów⁹. Warunkiem rozwoju i rentowności organizacji jest przenoszenie i pogłębienie wiedzy przez stałe uczenie się pracowników inteligentnej organizacji. Gospodarka musi być oparta na wiedzy, aby mogła się rozwijać.

M.Nogalski¹⁰ do cech organizacji inteligentnej - samouczącej się zaliczył występowanie lub stosowanie:

- zarządzania strategicznego,
- partycypacyjnej polityki zarządzania,
- swobodnego komunikowania się,
- swobodnego przepływu informacji,
- klimatu nauki i samokształcenia,
- możliwości samorozwoju,
- kierowania rozwojem personelu przez przełożonych,
- rachunkowości zarządczej,
- żywych struktur.

Zdaniem J.Kocha¹¹ nowoczesna organizacja musi:

- bardzo dokładnie określić: cele dla jakich wiedza jest gromadzona i zasób wiedzy jaki jest niezbędny dla jej funkcjonowania,
- identyfikować wiedzę, czyli zbierać wiedzę istniejącą w organizacji oraz określać jej wagi,
- zdobywać nową wiedzę, nowe kompetencje oraz umiejętności,
- rozwijać wiedzę,
- optymalnie rozdzielać wiedzę w organizacji,
- w pełni wykorzystywać wiedzę,
- przechowywać wiedzę i oceniać jej stan.

⁹ E.Skrzypek, Wpływ zarządzania wiedzą na jakość”, [w:] „Problemy Jakości”, 1999, nr 11, s.9.

¹⁰ M.Nogalski, Kultura organizacyjna, duch organizacji, TNOiK, Bydgoszcz 1998, s.17.

¹¹ J.Koch, Innowacja a rozwój gospodarczy, Współpraca Naukowo-Gospodarcza, WCTT Politechnika Wroclawska, Wrocław 2001, s.121.

Organizację opartą na wiedzy cechuje:¹²

- wysokie kompetencje,
- posiadanie i kreowanie doświadczenia, wiedzy i umiejętności,
- niekonwencjonalne metody pracy i myślenia,
- szybka adaptacja do zmian w otoczeniu,
- trudności w kopiowaniu rozwiązań organizacyjnych.

Zasób wiedzy w organizacji powinien odpowiadać zamierzeniom, czyli obejmować informacje użyteczne. Może to być wiedza procesowa – mówiąca „jak?” lub katalogowa – odpowiadająca na pytania „co to?”, albo historyczna, informacja „jak było wcześniej?”¹³.

Znaczenie wiedzy jako źródła informacji w życiu organizacji jest tak duże, że należy w trosce o jej wartość inwestować w nią i zarządzać wiedzą. A.H.Toffler uważa, że inwestowanie w wiedzę opłaca się bo zmniejsza ono w perspektywie zapotrzebowanie na kapitał pieniężny, który sukcesywnie zostaje zastąpiony przez kapitał ludzki¹⁴. Dlatego też należy zarządzać wiedzą w organizacji. A.Anderson przez zarządzanie wiedzą rozumie proces identyfikowania, zdobywania i wykorzystywania wiedzy w celu poprawy pozycji konkurencyjnej organizacji¹⁵, a E.Skrzypek podkreśla, że procesy wchodzące w skład zarządzania wiedzą (a więc i informacją) muszą być określone, zidentyfikowane, opisane, opracowane, monitorowane, nadzorowane i stale doskonalone zgodnie z metodą PDCA E.Deminga¹⁶.

3. Społeczeństwo wiedzy.

Społeczeństwo wiedzy jest pojęciem powstałym z połączenia dwóch terminów:

- gospodarka oparta na wiedzy,
- społeczeństwo informacyjne.

Jest więc syntezą „społeczeństwa gospodarującego” i „społeczeństwa informacyjnego” – stąd tak wielkie znaczenie informacji w społeczeństwie wiedzy.

¹² H.Simon, Jak lepiej wykorzystywać wiedzę w przedsiębiorstwie, [w:] „Zarządzanie na świecie”, 2000 nr 6, s.30-31.

¹³ Knowledge Management Tools, praca zbiorowa pod red. E.Ruggles, Butterworth – Heinemann, Boston 1997, s.2.

¹⁴ A.H.Toffler, Budowa nowej cywilizacji, wyd. „zysk i Spółka”, Poznań 1996, s.33-38.

¹⁵ E.Skrzypek, Zarządzanie wiedzą i informacją w procesie doskonalenia jakości w organizacji, [w:] materiałach z konferencji naukowej „Info 2001”, UMCS Lublin 2001, s.121.

¹⁶ Tamże s. 121.

Gospodarka oparta na wiedzy to gospodarka:¹⁷

- bezpośrednio oparta na generowaniu, dystrybucji i zastosowaniu wiedzy i informacji w organizacjach które uzyskują dzięki niej przewagę konkurencyjną;
- nowego typu, której głównym potencjałem jest wiedza a nie kapitał jak w gospodarce przemysłowej, ziemia i praca w gospodarce rolnej;
- nadmiaru wiedzy czyli nad-możliwości, których wykorzystanie staje się strategicznym czynnikiem rozwoju;
- sukcesu opartego na wiedzy, informacji, kapitale intelektualnym, jakości pracy, nowoczesnej technologii i nauce, umiejętnościach, doświadczeniu, pasji oraz świadomości celu,
- w której prym wiodą inteligentne organizacje oparte na wiedzy, czyli instytucje uczącej się nieustannie powiększać swoje możliwości tworzenia własnej przyszłości,
- postindustrialną, w której większość zatrudnianych pracuje w sektorze usług.

W dobie globalizacji i integracji na rynku zwycięży ta organizacja, która będzie miała dostęp do informacji oraz umiejętności jej przetworzenia i stosowania; a do najważniejszych czynników jej sukcesu zaliczyć należy: wiedzę, informacje, kapitał intelektualny, jakość: pracy, procesów i produktów. Dlatego też praca musi zawierać coraz więcej elementów uczenia się. W organizacjach gospodarki opartej na wiedzy wszyscy się uczą i powiększają swe możliwości uczestnictwa w tworzeniu wartości dodanej i własnej przyszłości.

Cz. Mesjasz uważa, że nie jest możliwe podanie jednoznacznej definicji „społeczeństwa informacyjnego”, dlatego też opisuje to społeczeństwo poprzez określenie jego specyficznych cech, do których zalicza między innymi następujące:¹⁸

- rozwój technologii informacyjnych, które umożliwiają istotną zmianę metod produkcji i zarządzania, przeobrażają życie codzienne;
- rozwój możliwości zbierania, przetwarzania i przesyłania informacji traktowanej jako odwzorowanie postrzegania otoczenia przez człowieka w jego świadomości;

¹⁷ E.Skrzypek, Czynniki sukcesu firmy w warunkach GOW, [w:] materiałach konferencji naukowej „SUCCES 2004”, UMCS, Lublin 2004, s.75-76.

¹⁸ Cz. Mesjasz, Wpływ społeczeństwa informacyjnego na ewolucję metafor organizacji, [w:] materiałach konferencyjnych pod red. A.Stabryły „Zarządzanie firmą w społeczeństwie informacyjnym”, wyd. EJB, Kraków 2002, s. 431-432.

- znaczne rozszerzenie stosowania nowoczesnych systemów komputerowych wyposażonych w tzw. „sztuczną inteligencję”;
- rozwój nowych koncepcji teoretycznych organizacji: organizacja sieciowa, organizacja wirtualna, autopoiesis systemów społecznych, complex adaptive systems (złożone systemy adaptacyjne),
- przyspieszenie rozwoju technologii informatycznych, biotechnologii i nanotechnologii przyczyniającej się do powstania „Nowego wsparcia tego świata („New Brave World”) opierającego się na „info-nano-geno-wizji” (albo na „info-nano-geno-fix”);
- zmniejszanie się znaczenia „tradycyjnych” gałęzi przemysłu wytwarzających produkty o niskim i średnim poziomie zastosowania technologicznego oraz zwiększenie się znaczenia nowoczesnych technologii i organizacji opartych na wiedzy wykorzystujących informacje w kierowaniu konkurencyjności i rozwoju przedsiębiorstw („nowa ekonomia”).

4. Filary „Nowego Ładu”

Dzięki nowym technologiom informacyjnym i komunikacyjnym niższe są koszty związane z osiąganiem celów gospodarczych i społecznych niż miałyby to miejsce w przypadku osiągania tych celów drogą rywalizacji. Dlatego też w „Nowej Gospodarcze” związanej z „Nowym Ładem” współpraca jest uzasadniona gospodarczo i społecznie zarówno wewnątrz organizacji jak i wewnątrz gospodarki kraju i ugrupowania integracyjnego.

Do cech „Nowego Ładu”, determinującego charakter „Nowej gospodarki”, M.Muraszkiewicz zalicza:¹⁹

- globalizację,
- deregulację,
- dużą prędkość procesów i szybkie zmiany,
- duże i szybko rosnące znaczenie informacji i wiedzy,
- ochronę własności intelektualnej,
- nowe mechanizmy finansowe,
- nowe techniki zarządzania,

¹⁹ M.Muraszkiewicz, „Społeczeństwo wiedzy?”, cyt. wyd.

- szerokie zastosowanie technik informacyjnych i komunikacyjnych,
- skłonność do podejmowania ryzyka i poszukiwania nowych rozwiązań,
- ciągle tworzenie nowych miejsc pracy,
- partnerstwo,
- ustawiczne uczenie się członków społeczeństwa,
- troska o socio i ekosferę,
- czynne uczestnictwo w życiu społecznym i wszechstronna demokratyzacja tegoż.

Do głównych filarów „Nowego Ładu” początku wieku XXI, wieku wiedzy i jakości zaliczyć możemy między innymi:²⁰

- globalizację,
- integrację regionalną,
- nowe zarządzanie, w tym znormalizowanie zarządzania,
- nowe techniki finansowe (np. venture capital),
- nowe wzorce zachowań ludzi (np. ekologizm, feminizm) pojawia się w miejsce lub i obok narodowości obywatela Europy (Europejczyk) i Świata,
- nowe techniki komunikacyjne i informacyjne,
- nowa gospodarka zawierająca nowe zjawiska i formy gospodarcze (np. gospodarka w której procesy gospodarcze toczą się na platformach elektronicznych, w sieciach informacyjnych (Internet, intranety, ekstranety) która można opisać w czterech słowach: innowacyjność, szybkość, rywalizacja, wykluczenie,
- mobilne społeczeństwo sieciowe.

5. Mobilne społeczeństwo sieciowe.

Mobilne społeczeństwo sieciowe to połączenie cech społeczeństwa sieciowego i mobilnego. Najogólniej rzecz ujmując można przyjąć, że społeczeństwo sieciowe charakteryzuje się tym, że każda jego część, znacząca gospodarczo, politycznie, religijnie, naukowo itd. może bez wysiłku w dowolnej chwili wzajemnie się komunikować, wymieniając dane i informacje w postaci multimedialnej. Natomiast społeczeństwo mobilne cechuje to, że każda jego część znacząca gospodarczo, religijnie, naukowo itd. może

²⁰ Tamże

efektywnie prowadzić swoje czynności i sprawy (np. praca, odpoczynek) w ruchu i /lub poza stałym miejscem zamieszkania oraz w ramach stacjonarnych (a mieszkaniu i w pracy).

Spółeczeństwo sieciowe pojawia się w świecie sieciowym, gdzie sieć, będąca zbiorem wzajemnie połączonych systemów (elementów), staje się dźwignią przemian społecznych. Wszechobecna sieć służy tu do komunikacji i transmisji danych, dewertyfikacji środowiska. Musimy pamiętać o tym, że sieć zmienia modele współdziałania w kierunku „sward model”, adaptacyjności i szybkości działania a nie dążenia do bycia dużym i powiększania (kultura Silicom Valley). Jednocześnie sieć staje się sprawnym narzędziem i platformą organizacyjną m.in. ruchów politycznych, społecznych i religijnych, ruchów: feministycznych, zielonych, separatystycznych, trybuna fundamentalizmu, nacjonalizmu i terroryzmu oraz kołem napędowym przemian społecznych zachodzących zarówno w dobrym jak i złym kierunku. Każda sieć obezwładnia i pochłania część członków społeczeństwa podatnych na jej oddziaływanie.

Człowiek we współczesnym świecie należy do przynajmniej jednej sieci, która wiąże ludzi o tych samych cechach (np. religia, poglądy, zamiłowania, hobby, hierarchia wartości, zawód, itp). W ramach tej sieci ludzie komunikują się z innymi podmiotami za pośrednictwem multimediiów na płaszczyźnie różnych systemów, np. ochrony zdrowia, edukacji, ubezpieczeń, prawa, odpoczynku. Praktycznie wszystkie procesy można postrzegać w kategorii podsystemu lub systemu wyróżniającego się między innymi: strukturą, hierarchią, funkcją, itp.²²

Człowiek może dziś, w nie w pełni wolny sposób łączyć te systemy w sieć. Najczęściej staje się podmiotem sieci – np. członkiem konkretnej partii politycznej, bądź wyznawcą określonej religii i podporządkowuje się regułom występującym w tych sieciach. Ewolucja systemów połączonych w sieć może być powolna np. liturgia w kościele, albo w szczególnych okolicznościach szybka. Właściciel hotelu może zmienić sieć hoteli do której należy lub włączyć się do jednej z istniejących sieci i kierować swym hotelem zdalnie przy pomocy multimediiów. Wykorzystane przez niego techniki i platformy mobilne są oparte na zasadach komunikacji społecznej, przy wykorzystaniu urządzeń informatycznych.

Spółeczeństwo sieciowe jest wynikiem współdziałania trzech procesów:²³

- ICT i konwergencji mediów,
- Restrukturyzacji dotyczących struktur gospodarczych (np. kapitalistycznych) w celu przezwyciężenia ograniczeń rozwojowych (np. kapitalizmu),

²¹ Tamże

²² Tamże

²³ Tamże

- Ruchów kulturowych i społecznych rozwijających się w świecie

O mobilności społeczeństwa sieciowego decydują między innymi następujące składniki mobilności sieciowej:²⁴

- jednostki i grupy ludzi w ruchu czyli działających poza stacjonarnym miejscem pracy i mieszkania,
- sztuczni, ruchomi agenci, którzy operują w sieci (np. wykonują zlecenia użytkowników w Internecie);
- przenośne, końcowe urządzenia elektroniczne, które umożliwiają przetworzenie informacji i komunikowanie się (np. telefon komórkowy, laptop, palmtop, komunikator od 1 do 4 generacji),
- systemy łączności (sieci) np. ogólnokrajowa lub europejska sieć komórkowa łącząca urządzenia końcowe jednej sieci lub super sieć łącząca urządzenia końcowe różnych sieci (3 i 4 generacji),
- usługi dostępne za pomocą mobilnych urządzeń końcowych (np. realizacja faktury).

We współczesnej, społecznej gospodarce rynkowej krajów kapitalistycznych, do których dołączyła ostatnio między innymi Polska funkcjonują obok siebie dwa sektory:

- sektor rynkowy,
- sektor publiczny.

Tworzą one korpus gospodarki oparty na kapitale społecznym, funkcjonujący pod dachem, którym jest społeczeństwo. W formie nierozwiniętej występuje sektor organizacji partnerskich łączących w sobie kapitał prywatny i publiczny. Podstawą kapitału społecznego stanowią:

- zasady etyczne,
- związki między ludźmi i organizacjami (net working),
- komunikacja wielokierunkowa na osi społeczeństwo-gospodarka, ludzie-organizacja,
- powiązanie sieciowe tworzone przez ludzi i organizacje,
- realisty reduces to solidarity.

Techniki i platformy mobilne mogą wspierać budowę i rozwój kapitału społecznego ponieważ jest on oparty na komunikacji społecznej, której jądrem jest informacja i wiedza.

Pojawienie się sieci prowadzi do deintegracji społeczeństwa albowiem obejmuje ono tylko jego część a pozostała objęta jest wykluczeniem informacyjnym. Pojawienie się Internetu spowodowało wykluczenie informacyjne osób nie posiadających stałego dostępu do

²⁴ Tamże

stacjonarnego Internetu. Wdrożenie technik mobilnych zmniejszyło znaczenie skali tego zjawiska. Rozwój mobilnego społeczeństwa sieciowego wymaga w dużej mierze rozwoju technik informatycznych oraz demokracji umożliwiającej pełniejszy, dostęp do informacji całemu społeczeństwu a nie tylko wybranych („równiejszych”). Ten postęp w demokratyzacji życia społecznego i gospodarczego w kraju i w świecie oznacza „przejście od rynku do sieci, od własności do dostępu” z jednej strony, oraz wzrost znaczenia i komercjalizacji dóbr symbolicznych (kultury), z drugiej. Jest to naturalny proces transformacji kapitalizmu tradycyjnego do netyzmu ²⁵, od systemu do sieci obejmującej państwa, ugrupowania integracyjne, grupy organizacji lub ludzi połączonych z sobą w sieci współdziałające lub rywalizujące, zbieżne lub rozbieżne.

Szczególne miejsce przypada tu informacji, która jest źródłem wiedzy, a wiedza mądrości. Bez informacji:

- nie ma wiedzy i społeczeństwa wiedzy,
- nie ma sieci i mobilnego społeczeństwa sieciowego,
- nie ma społeczeństwa informacyjnego i konwergencji mediów (Internet + media),
- nie ma rozwoju kapitału intelektualnego i kapitału społecznego oraz postępu ekonomicznego i społecznego,
- nie ma „Nowej Gospodarki” i „Nowego Ładu”,
- nie ma wiedzy w organizacjach a tym samym ich rozwoju,
- nie ma społeczeństwa postrzeganego jako zbiorowość zorganizowana, układ dążący do zachowania równowagi, ładu i wewnętrznej integracji o wysokim stopniu złożoności.

Wszystko to powoduje, że informacja jest cennym, poszukiwanym towarem, szczególnie dobrem niematerialnym ważniejszym często od złota i innych dóbr materialnych, cenniejszym czasem od życia człowieka. Dlatego też ustalenie ekwiwalentnej ceny za dostęp do danej informacji wychodzi poza zakres ekonomii i sięga etyki i wiąże się czasami z pytaniem o sens życia. Dlatego też rynek informacji związany jest czasami z korupcją lub bohaterstwem, z wyborem „mieć” albo „być” zachować katalog lub odstąpić od niego. Zawsze wybór zależy od człowieka, który jednak często jest dla niego bardzo trudny. Stąd tak łatwo popełnić niewybaczalny błąd, pozostawiając skażenie nie do zmycia. Właściwe wykorzystanie informacji jest miarą człowieczeństwa.

²⁵ Tamże

Pobrano z portalu
<http://tadeusz.wawak.pl>